

Riksförbundet Svensk Trädgårds rådgivare svarar på dina frågor
tisdagar, onsdagar och torsdagar kl 9–12, onsdagar dessutom kl 13–16.
Ring 08-758 86 36 eller e-posta radgivning@tradgard.org

Hur ska jag plantera och med vad ska jag komplettera?

BILD: LISA OVLIE

Läsarbild på tilltänkta rabatten.

Önskade buskar

- A.** Rödblåg japansk lönn, *Acer palmatum* 'Atropurpureum' (alternativ ges i texten)
- B.** Rödblåg perukbuske, *Cotinus coggygria* 'Royal Purple' (alternativ ges i texten)
- C.** Vipphortensia, *Hydrangea paniculata* 'Limelight'
- D.** Vipphortensia, *Hydrangea paniculata* PINKY WINKY
- E.** Gulbladig smällspirea, *Physocarpus opulifolius* 'Darts's Gold'

A

B

C

FRÅGA: Jag har en ny planteringsyta i en sluttning mitt på tomten. Jag har haft den täckt i två år och nu är det dags att planera för plantering. Tanken är att det ska bli en lättskött men ändå intressant rabatt med buskar. Önskade buskar är gulbladig smällspirea 'Dart's Gold', vipphortensia 'Limelight', vipphortensia PINKY WINKY och rödblåg perukbuske 'Royal Purple'.

Hur ska jag placera dem och med vad kan de kombineras för en bra helhet i höjd och färg? Jag vill också plantera en rödblåg japansk lönn i det sydligaste hörnet av rabatten. Jag bor i odlingszon 3, men läget är förhållandevis skyddat med intilliggande skog och bebyggelse.

SVAR: Alla de buskar du önskar blir förhållandevis jämstora i höjd, från knappt två till ca tre meter. För att de ska komma till sin rätt mitt på tomten placerar du dem som solitärer i en lägre matta av enhetligare, marktäckande buskar. Den krusbladiga lilla stefanandra får bilda ett sirligt, lågt, utbrett, grönt täcke med mild gul höstfärg. Det tåliga getriset med ett frodigt bladverk, som slår ut i kopparrött för att sedan bli grönt och med en röd höstfärg, förgyller även med sina små, gula blommor. Getriset kan med fördel klippas ner årligen för att behålla sin fräschör. Plantera dessa med ca 0,8 m avstånd och i förband.

Även förhållandet mellan röd- och gulbladiga växter behöver fördelas. Låt det röda dominera och ge det gula en kontrasterande accent till

1

2

Kompletterande buskar

1. Getris, *Diervilla lonicera*
2. Rödblåg smällspirea, *Physocarpus opulifolius* SUMMERWINE
3. Liten stefanandra, *Stephanandra incisa* 'Crispa'

»Låt planterings-
äventyret börja.«

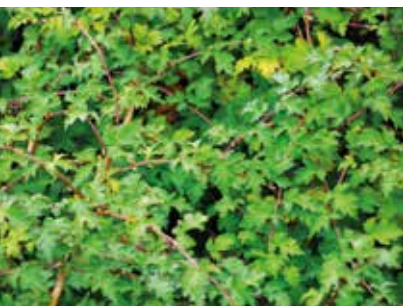
Hur ska växterna placeras i förhållande till varandra?

FRÅGA: Jag vill anlägga en blandad busk- och perennrabatt med relativt små buskar upp till 1,5 meter. Hur ska jag placera olika växter i förhållande till varandra? En viss buske kanske växer långsammare än en perenn, men blir högre när den är färdigvuxen. Hur ska jag tänka när jag placerar ut växterna för att de inte ska skugga varandra, initialt eller om tio år? Var kan man få reda på hur bred en buske blir och hur fort den växer?

SVAR: Här kommer ett generellt svar. De buskar du planerar att använda kan med fördel köpas i solitärkvalitet, dvs att de är förhållandevis stora från början. Det går att beställa från plantskolan. Då undgår du problemet att snabbväxande växter kväver andra växter och rabatten blir mer i rätt höjd från början.

Man brukar räkna med att buskar kan bli lika breda som den höjd som anges, men ingen regel utan undantag. Det finns småväxande sorter och speciellt de låga med marktäckande och utbrett växtsätt kan bli mycket bredare än sin höjd. Det saknas lättillgänglig information om detta såväl i bokform som på nätet för konsumenter. Fråga i plantbutiken, de har även tillgång till plantskolornas sortimentskataloger med utförligare växtbeskrivningar. Utbildad personal kan även ge dig vägledning i hur snabbt växterna växer. Sedan påverkar naturligtvis även tillgång på ljus, vatten, näring och konkurrens utvecklingen.

Perenner växer som du redan noterat oftast snabbare, men de är å andra sidan lätta att flytta, dela eller ta bort, om konkurrensen mellan växterna blir för stor. Låt planteringsäventyret börja. Det blir ändå aldrig riktigt som man tänkt sig när man arbetar med levande material och man lär sig hela tiden.

3

planteringen. Den förhållandevis låga (kan hållas efter med beskärning) och mörkt vinrödblada smållspirean SUMMERWINE kompletterar de andra rödblada växterna. Dess mörka bladfärg kontrasterar fint mot vipphortensiorernas fina blomställningar i lime och toner av rosa. Smållspirean har fina, vitrosa blommor under sommaren.

Den rödblada perukbusken vill ha en varm, skyddad växtplats för att utvecklas op-

timtalt och ligger här på gränsen till sin hårdighet (zon 1-2). Perukbusken 'Grace' är hårdigare (zon 1-3) och ett säkrare alternativ. Men även den kan trilskas och då är den tåliga och rödblada smållspirean DIABOLO (zon 1-5) det säkraste alternativet. Även den japanska lönnen utvecklas bäst i ett skyddat och varmt läge, men en beprövad och bra röbladig sort är 'Atropurpleum' (zon 1-3). Annars är den flikbladiga blodflädern BLACK LACE (zon 1-4), vars växtsätt påminner om lönnens, ett hårdigare alternativ. Till vipphortensiorerna och den japanska lönnen tillför du mullrik jord med lågt pH-värde t ex rododendronjord.

Planering som denna med skiss och växtförslag ges av rådgivarna endast för publicering i tidningen.

BILD: ANNA-LENA STÖÖK

Hur bli kvitt parksallat i gräsmattan?

FRÅGA: Vi har stora problem med att eliminera parksallat i vår gräsmatta och nu börjar det även dyka upp i rabatterna. Hur gör vi?

SVAR: Parksallat, *Lactuca macrophylla* ssp. *uralensis*, är ett besvärligt ogräs och det gäller att ta bort det, så snart man upptäcker det, annars har man det snart lite här och där i trädgården. Det växer snabbt med stamutlöpare och har ett marktäckande växtsätt. Kontrollera att du inte får med rotbitar vid jord- och växtflytt, även frön för den delen, för det är ett annat spridningssätt. Låt er inte luras av de vackra, cikorialiknande, blå blommorna. De får aldrig gå i frö.

Man kan trötta ut parksallat genom regelbunden avklippning under flera år. Bäst är att ta dem när de har 5-10 blad. Så ge er inte, även om det kan kännas hopplöst när det hunnit ta överhanden. Den effektivaste åtgärden är väl tilltagen marktäckning under åtminstone två år med duk, som inte släpper igenom något ljus. Då tar energin i rotsystemet slut, men fröna kan överleva längre.

En bra guide för att dels identifiera och dels veta hur man ska bekämpa ogräs hittar man på www.ograsradgivaren.slu.se som Sveriges lantbruksuniversitet står bakom.

Vilket är ogräset?

FRÅGA: Jag har i flera års tid, efter att ha spritt höns gödsel, fått dras med detta ogräs. Vad är det?

SVAR: Det är gängel, *Galinsoga parviflora*, som är ett ettårigt ogräs som sprider sig med frön och har en riklig fröproduktion. Gängel trivs där det är näringsrikt och kan bli besvärlig i grönsakslandet. Det gäller att aldrig låta den hinna gå i frö. Befintligt fröförråd

i jorden minskar man med grunda, regelbundna jordbearbetningar. Fröna gror under senare delen av våren.

018-15 26 00

FOR
FRITIDSODLINGENS RIKSORGANISATION

Ring samma nummer och få svar på dina trädgårdsfrågor av någon av FORs rådgivare. Rådgivartelefonen är öppen tisdag-torsdag klockan 9-12.